

RESOVIA SACRA

STUDIA TEOLOGICZNO-FILOZOFICZNE
DIECEZJI RZESZOWSKIEJ
ROK 24 (2017)

NUMER JUBILEUSZOWY
Z OKAZJI 25-LECIA
DIECEZJI RZESZOWSKIEJ

Rzeszów 2017

KS. STANISŁAW SŁOWIK

POSŁUGA MIŁOSIERDZIA W DIECEZJI RZESZOWSKIEJ. CARITAS I DUSZPASTERSTWA CHARYTATYWNE

„Ubogich zawsze macie u siebie” (J 12, 8). Pierwszy biskup rzeszowski Kazimierz Górny, powołując 8 maja 1992 roku diecezjalną Caritas pisał: „Kościół zawsze otacza szczególną troską ludzi ubogich, chorych, potrzebujących. (...) Niech święty brat Albert patronuje tej działalności. Błogosławiony Józef Sebastian Pelczar i błogosławiona Karolina niech towarzyszą swym wstawiennictwem. Serdecznie błogosławię wszystkim, którzy podejmą współpracę i samarytańska służbę w ramach Caritas Diecezji Rzeszowskiej”.

Ksiądz Biskup, życząc błogosławieństwa, wspomniał o wspaniałych tradycjach miłosierdzia podejmowanych przez diecezje przemyską i tarnowską. Te tradycje to także duch świętych i ludzi miłosierdzia, którzy przez te ziemie przemierzali, na czele ze św. Jadwigą Królową, św. Józefem Sebastianem, bł. Karoliną, bł. Władysławem Findyszem, ks. Wojciechem Borowiuszem w Cmolasie i na Akademii Krakowskiej. W organizacji dzieła miłosierdzia w diecezji od początku czynnie uczestniczył ks. biskup Edward Białogłowski.

1. **Parafialne Zespoły Caritas.** Zwyczajna bieda, jakiej doznaje wielu, to zadanie, którym zająć się powinna każda parafialna wspólnota, a w niej

---

KS. MGR STANISŁAW SŁOWIK, kapłan diecezji rzeszowskiej, dyrektor Caritas Diecezji Rzeszowskiej. Kontakt: dyrektor@caritas.rzeszow.pl

bezpośrednio Parafialny Zespół Caritas. Zespół ten powołuje proboszcz i zgłasza do diecezjalnej Caritas, a błogosławieństwo biskupa ordynariusza potwierdza jego funkcjonowanie. Benedykt XVI w *Deus Caritas est* naucza: „Miłość bliźniego zakorzeniona w miłości Boga jest przede wszystkim powinnością każdego poszczególnego wierzącego, ale jest także zadaniem całej wspólnoty kościelnej, i to na każdym jej poziomie (...). Miłość potrzebuje również organizacji, aby w sposób uporządkowany mogła służyć wspólnocie” (nr 20). We wszystkich parafiach diecezji rzeszowskiej zostały powołane Parafialne Zespoły Caritas, które spotykają się co miesiąc. W październiku odbywają się formacyjne spotkania w dekanatach, a w okresie Wielkiego Postu rekolekcje w Myczkowcach. Wszystko w świadomości słów św. Jana Pawła II: „Trzeba spojrzenia miłości, aby dostrzec obok siebie brata, który wraz z utratą pracy, dachu nad głową, możliwości godnego utrzymania rodziny, wykształcenia dzieci doznaje poczucia opuszczenia, zagubienia i beznadziei. Potrzeba tej wyobraźni miłosierdzia wszędzie tam, gdzie ludzie w potrzebie wołają do Ojca miłosierdzia: *Chleba naszego powszedniego daj nam dzisiaj*. Oby dzięki bratniej miłości tego chleba nikomu nie brakowało! *Błogosławieni miłosierni, albowiem oni miłosierdzia dostąpią*” (Kraków, 18 VIII 2002).

2. **Szkolne Koła Caritas.** Wiosną 1995 roku zwróciłem się do kilku szkół średnich i wezwałem młodzież pod hasłem: „Młodzież Rzeszowa – Dzieciom i Młodzieży Lwowa”. Zbieraliśmy wówczas zarówno pomoce szkolne jak i odzież, buty, słodczyce itp. Uczniowie w II Liceum Ogólnokształcącego w Rzeszowie poczuli się zauważeni i dowartościowani, zwłaszcza, że młodzi zawsze są chętni do pomagania. To oni przyszli i powiedzieli: „A może byśmy tak oficjalnie działali i należeli do Caritas?”. W efekcie do Caritas zostało skierowane oficjalne pismo, podpisane przez ówczesnego dyrektora Wacława Polka oraz animatorkę z ramienia szkoły, panią Marię Kowalską, nauczycielkę fizyki, która szczególnie motywowała młodzież, której przedstawiciele także podpisali stosowne pismo. Warto zauważyć, że pismo to ma datę 8 września 1995 roku. Dzień ten w Kościele jest *świętem* Narodzenia Najświętszej Maryi Panny – popularnie Matki Bożej Siewnej. Po 22 latach widać, że był to zasiew dobrego ziarna na glebę młodych serc w całej Polsce.

W odpowiedzi powołano pierwsze Szkolne Koło Caritas: „Caritas Diecezji Rzeszowskiej świadoma owocnej współpracy z dawnym Szkolnym Kołem PCK i w odpowiedzi na prośbę młodzieży II LO (42/16/95), z dnia 8 września 1995 roku, zgodnie ze statutem Caritas Diecezji Rzeszowskiej powołuje Szkolne Koło Caritas przy II LO im. płk. Leopolda Lisa Kuli w Rzeszowie. Zakres działalności

i współpracy Caritas ze Szkolnym Kołem zostanie ustalony regulaminem zatwierdzonym przez Dyрекcję Szkoły i Caritas”.

Ta forma szkolnego wolontariatu szybko zyskała popularność w naszej diecezji. Zaczęły powstawać Szkolne Koła Caritas zarówno w szkołach podstawowych i gimnazjach, jak też w liceach. Od samego początku została przyjęta procedura, że dyrekcja szkoły kieruje stosowne pismo do diecezjalnej Caritas o powołanie Szkolnego Koła Caritas, wyznaczając nauczyciela danej szkoły na opiekuna. Koło powołuje dyrektor Caritas. Biskup zatwierdza jego powołanie i przekazuje stosowne pismo do dyrekcji szkoły z regulaminem Szkolnego Koła Caritas oraz mianuje asystenta kościelnego, którym jest zwykle ksiądz uczący w danej szkole. Obecnie w diecezji rzeszowskiej mamy 241 Szkolnych Kół Caritas, a w Polsce działa ich już ponad 2700.

3. Diecezja dała też impuls Caritas Academica w Polsce. Inspiratorem była młodzież. Absolwenci SKC II LO i innych szkół, będąc już studentami Wyższej Szkoły Pedagogicznej – obecnie Uniwersytet Rzeszowski – zechcieli kontynuować młodzieżową formę pomagania. Najpierw zostało skierowane pismo od prorektora, a następnie dokonano się powołanie i zatwierdzenie przez biskupa Kazimierza Górnego Caritas Academica. Pierwszym kościelnym asystentem był ks. prof. Andrzej Garbarz, a opiekunem z ramienia uczelni pani prof. Franciszka Dyka. Obecnie Caritas Academica w Uniwersytecie Rzeszowskim prowadzi ks. dr Mirosław Twardowski. Podobnie stało się na Politechnice Rzeszowskiej (dr Wojciech Żyłka) oraz w Wyższej Szkole Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie, gdzie kościelnym asystentem od początku jest ks. dr Andrzej Cypryś.

4. „Potrzeba *wyobraźni miłosierdzia*”, aby przyjąć z pomocą dziecku zaniechanemu duchowo i materialnie. Od roku 1993 Caritas Diecezji Rzeszowskiej realizuje program kolonii i zimowisk. Z projektu skorzystało 36 945 dzieci w ramach kolonii, 5619 w ramach zimowisk oraz 3315 dzieci polskiego pochodzenia ze Wschodu. Program jest realizowany w Myczkowcach od 1994, a od trzech lat także w Budach Głogowskich, gdzie dzieci i młodzież uczą się właściwego spojrzenia i korzystania z przyrody, zgodnie ze wskazaniem św. Jana Pawła II: „Stwórca chciał, aby człowiek obcował z przyrodą jak jej rozumny i szlachetny pan i stróż”.

5. Ośrodek Wypoczynkowo-Rehabilitacyjny Caritas Diecezji Rzeszowskiej w Myczkowcach, któremu oddany jest ks. Bogdan Janik, to istotne dzieło w posłudze miłosierdzia. W ośrodku dzieci odpoczywają, poznają przyrodę, historię biblijną – ogromną pomocą jest Ogród Biblijny – oraz historię regionu – czemu służy Centrum Ekumeniczne św. Jana Pawła II. Ośrodek, obok wypoczynku, rehabilitacji jest miejscem konferencji biblijnych, historycznych i folklorystycznych.

6. Kuchnie Caritas. Największa funkcjonuje w Rzeszowie, w Centrum Charytatywnym – prowadzona wspólnie z Rzeszowskim Towarzystwem Pomocy św. Brata Alberta. W szczycie działalności wydawała ponad 2000 posiłków dziennie, przy stałej współpracy z miastem – MOPS Rzeszów. Pierwsza kuchnia Caritas powstała jednak w budynku Państwowej Straży Pożarnej w Rzeszowie, gdzie dyrektor Caritas był kapłanem. Następnie na Dworcu PKP w Rzeszowie. Potrzebującym służą też kuchnie w Jaśle, Gorlicach, Kolbuszowej i Głogowie Małopolskim.

7. Od 1995 roku istnieją trzy Stacje Opieki Caritas – obecnie NZOZ – w Ropczycach, Kątach i Tyczynie. Zakładem Pielęgnacyjno-Opiekuńczym w Jaśle kieruje ks. dr Marian Putyra. Wielki wkład w jego powstanie miał Stanisław Zajac, wicemarszałek Sejmu RP. Ostatnio powstał Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy w Głogowie Małopolskim, w którego powstaniu wielką rolę odegrała parafia, z proboszczem ks. Adamem Samelem.

8. Ważną rolę w posłudze miłosierdzia pełnią:

- ◆ Dom Pomocy Społecznej w Chmielniku z wielkim zaangażowaniem parafii oraz pomocą pochodzącego z tej miejscowości senatora Kazimierza Jaworskiego;
- ◆ Dom Pomocy Społecznej w Cmolasie, z wielkim wkładem byłego ks. proboszcza Kazimierza Szkaradka i parafii;
- ◆ Warsztaty Terapii Zajęciowej w Rzeszowie, Kolbuszowej, Ropczycach, Różance i Gorlicach;
- ◆ Środowiskowe Domy Samopomocy w Tyczynie i Zaczerniu;
- ◆ Centrum dla Osób Niepełnosprawnych w Rzeszowie, którym kieruje pani Teresa Gajdek;
- ◆ wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego (zwłaszcza specjalistycznych łóżek).

8. Kliniczny Regionalny Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjny przy Szpitalu Wojewódzkim nr 2 to wielkie dzieło dla dzieci i młodzieży. Powstała Fundacja Caritas, której prezesem jest dyrektor Caritas, a dyrektorem był ks. wicedyrektor Caritas, Władysław Jagustyn. Obecnie tę funkcję pełni ks. dr Piotr Potyrała, jednocześnie kapłan ośrodka. Jest to specjalistyczna placówka dla dzieci i młodzieży, której wykończenie i funkcjonowanie jest w gestii Szpitala Wojewódzkiego nr 2 w Rzeszowie.

9. Posługa miłosierdzia to także pomoc w sytuacjach losowych, zarówno w diecezji (w związku z powodziami, osuwiskami, pożarami, potrzebą

dofinansowaniu kosztownych operacji za granicą), w Polsce oraz na świecie (w związku z powodziami, trzęsieniami ziemi, działaniami wojennymi, tsunami itp.).

11. Caritas Diecezji Rzeszowskiej realizuje także program dla rodzin wielodzietnych. Uwzględnia się w nim potrzebę stałej pomocy, weekendowe spotkania rodzin wielodzietnych w Myczkowcach oraz modlitwę w święto świętych Młodzianków.

12. Z inicjatywy biskupa Jana Wątroby Caritas włączyła się w program *Rodzina Rodzinie*. Podczas rekolekcji dla Parafialnych Zespołów Caritas 2017 w Myczkowcach, pasterz diecezji rzeszowskiej ogłosił udział wszystkich dekanatów w tym projekcie.

Ks. prof. Stanisław Wielgus w 1993, podczas sympozjum „Kościół w Polsce wobec potrzebujących” w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II *mówił*: „Temat ten był aktualny dwa tysiące lat temu, gdy Chrystus osobiście wskrzeszał umarłych, leczył chorych i karmił głodnych; był aktualny przez XX wieków historii chrześcijaństwa; jest aktualny dziś i pozostanie aktualny aż do kresu ziemskiej wędrówki Kościoła. Bo na ziemi nigdy już nie będzie raj, za którym tęskni serce ludzkie. Bo zawsze będzie człowiekowi towarzyszyło cierpienie, śmierć, trud i niedostatek, bo zawsze będą ludzie starzy, biedni, chorzy, słabi, obcy, bezdomni, ułomni fizycznie, kalecy moralnie – po prostu bliźni potrzebujący naszej pomocy; ci, w których w sposób szczególny objawia się sam Chrystus. Nie jest dziełem przypadku, że nie kto inny, tylko Kościół katolicki zakładał pierwsze sierocińce, szkoły, domy starców, ochronki, szpitale. Tak było przez całe dzieje Kościoła. Tak jest również i dziś. Praca charytatywna jest wykładnikiem chryścianizmu”. W roku św. Brata Alberta warto przypomnieć stwierdzenie arcybiskupa Karola Wojtyły: „Miłosierdzie i chrześcijaństwo to jedno”. Znamienny jest też tytuł książki kardynała Józefa Cordesa, Przewodniczącego Papieskiej Rady *Cor Unum: Niosący pomoc nie spadają z nieba...*

Na nowe 25-lecie kierujemy się wskazaniem biskupa rzeszowskiego Jana Wątroby: „Warto być dobrym. Trzeba odpowiedzieć każdego dnia na miłość, którą nam ofiarował Bóg”.